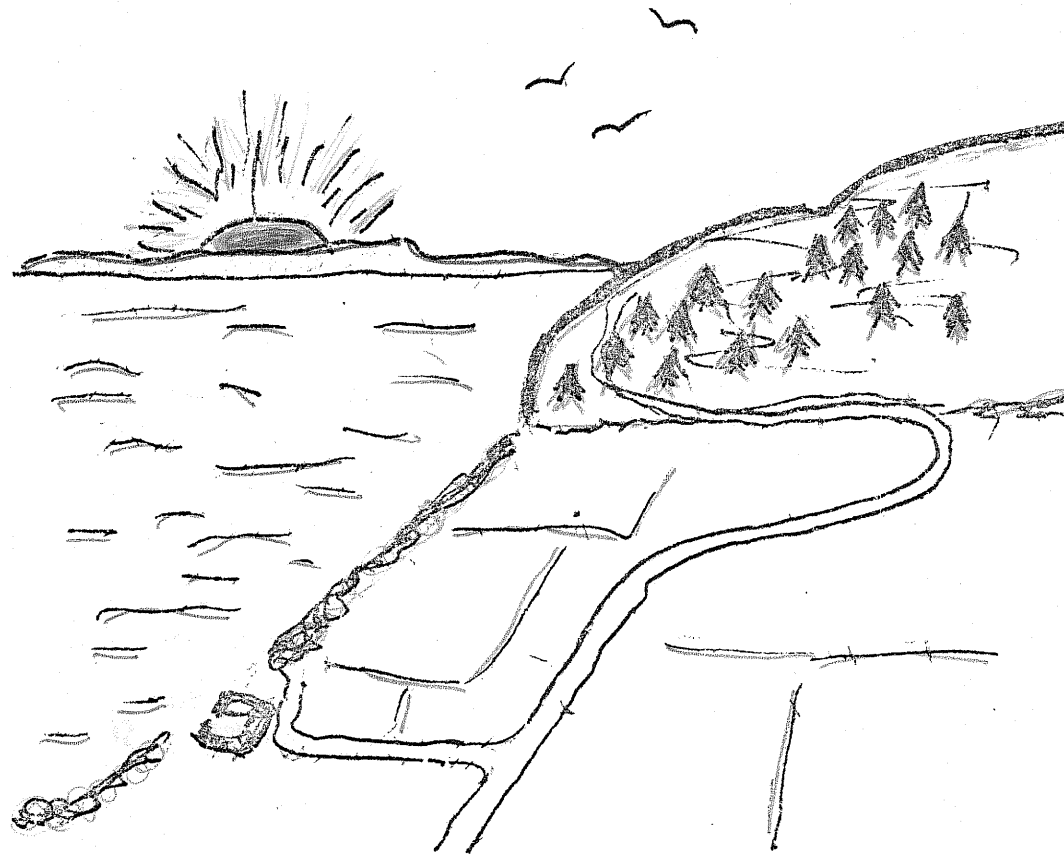
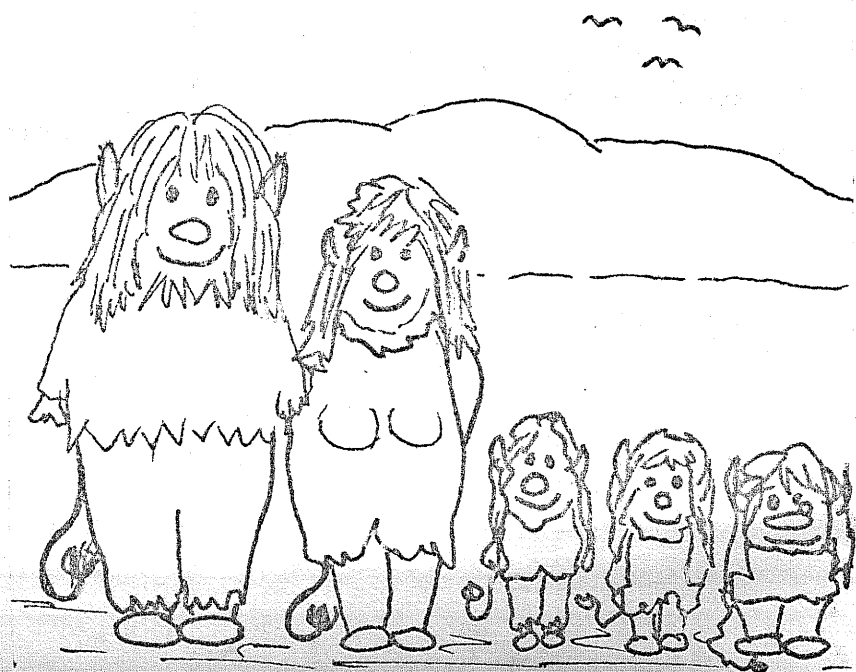

OMBERGSTROLLEN.

Sagor för små och stora barn.

Som alla vet bor det troll i Rödgavels grotta. Det är en hel familj: trollfar, trollmor och trollbarn. Trollfar är fem tusen år och trollmor några hundra år yngre. Barnen heter Klumpe, Klampe och Ompa.

Klumpe börjar skolan.

Yngste pojken i trollfamiljen heter Klumpe. När han fyllde 700 år fick han en sagobok i present. Vad skulle han med den till, när han inte kunde läsa? Ingen i trollfamiljen kunde hjälpa honom. Varken far eller mor eller syskonen hade gått i skola. Klumpe grät och var ledsen. Det var så skojiga figurer i boken, och han ville så gärna veta vad de föreställde och vad de hade för sig.

Trollfar och trollmor beslöt då att deras yngste son skulle börja skolan. Han hade ju nyss fyllt 700 år, så det var alldeles lagom ålder. Trollfar tog Klumpe vid handen, vandrade upp till Ödeshög och klev in på rektors-expeditionen. Rektorn där hette Roland och var den ståtligaste man Klumpe någonsin sett, lång och kraftig med mörkt, vågigt hår. Blicken var skarp och genomträngande. Lille Klumpe vågade inte se på honom utan kröp ihop bakom trollfar. När rektorn lyfte blicken från sina papper och blev varse den lilla darrande trollungen spred sig ett vänligt leende över hans ansikte. Klumpe fattade mod igen. Rektor Roland var nog inte så sträng och farlig som han såg ut.

Jodå, Klumpe fick gärna börja skolan. Det var nyttigt och allmänbildande att gå i skolan,

sade Rektorn, dessutom kunde man få ett bra jobb. Man kunde bli någonting, t.ex. kontorist sjukskötare, lärare eller terapeut. Han räknade upp några yrken. Ja, var han riktigt duktig, så kunde han rent av bli kommunalordförande.....

Klumpe funderade över sin framtid när han vandrade hem till grottan. Lärare och sjukskötare, nej det ville han inte bli, men terapeut... Han visste inte vad det var, men det smakade gott när han sög på ordet....

- Far, frågade han, vad är en terapeut? Trollfar visste inte heller vad det var för någonting, men ville inte låtsas om sin okunighet.

- Det är dom som gör polkagrisar, sade han. Klumpes intuition hade lett honom rätt. Han bestämde sig på fläcken för att bli terapeut, för polkagrisar var det bästa han visste, näst efter grillad huggorm förstås.

Nästa dag vandrade Klumpe iväg till Västra Tollstad skola, där han skulle börja i första klassen. Han hade sina bästa kläder på sig och svansen var noga instoppad i byxorna, så att ingen skulle märka att han var ett troll. Men han kände sig ändå som ett troll när han kom till skolan och blev stående i ett hörn.

Barnen i V. Tollstad var alla så vackra, och allra vackrast tyckte han de små flickorna var.

Ja, något så vackert och sött som de små flickorna i Västra Tollstad skola, det hade det fula trollet Klumpe aldrig sett. För Klumpe var verkligen ful. Han var lika tjock som han var lång. Håret var gult och stripigt, öronen var långa och spetsiga, men fulast var nog näsan; den såg ut som en stor skrovlig potatis, och ovanpå den satt en extra potatis, en röd vårta, som pekade rakt upp mot skyn. Det var då för väl att svansen inte syntes utan var väl instoppad i byxorna.

- Vad du ser kul ut, sa en flicka och skrattade.

Klumpe visste inte vad kul betydde, men tyckte det var roligt att någon pratade med honom och skrattade tillbaka. När Klumpe skrattade blev han ändå fulare. Då drogs munnen upp till öronen och tungan slank ut. Flickan blev rädd och sprang sin väg och Klumpe kände sig lika ensam igen.

Han blev bättre till mods inne i skolsalen. Så fint där var. Nya skinande bänkar och stolar. Och så var det fröken, så vacker hon var och så mild och vänlig röst hon hade. Klumpe kände sig inte rädd längre. Det skulle nog bli roligt att gå i skolan.

Han fick bara en fråga första timmen. Fröken ville ha reda på hur gammal han var?

- Sjuhundra år, svarade Klumpe.

Då skrattade fröken riktigt gott och skrev dit sju år i sin bok.

De andra barnen började fnittra, Klumpe kunde inte begripa vad de hade roligt åt men men skrattade han också, med påföljd att tungan slank ut. Pojken som satt vid sidan om trodde att Klumpe gjorde en grimas åt honom. Han räckte också ut tungan och gjorde en grimas. Det var något som Klumpe förstod. Syskonen hemma i Rödgavel brukade reta honom till ursinne med sina grimaser. Han sträckte ut handen och luggade pojken kraftigt i håret.

Han ångrade sig genast, men försent. Pojken började gråta och frökens röst blev inte så vänlig längre. Klumpe fick reda på hur fullt det var att slåss och att man skulle vara snäll mot sina kamrater. Klumpe kämpade med gråten. Han tyckte inte synd om pojken han luggat, men han hade inte velat göra fröken ledsen.

Under rasten var Klumpe med och lekte tafatt. Det gick dåligt för han hade för korta ben att springa med. Men fasttagen ville han inte bli, och han kunde något som de andra barnen inte kunde. Han kunde klättra, det hade han lärt sig hemma i bergen i Omberg. Först försökte han klättra upp för skolväggen men det visade sig vara för svårt även för en trollunge.

Då fick han se stuprännan. Det dröjde inte många sekunder förrän han var uppe på taket. Under klättringen ansträngde han sig så pass att byxorna sprack. Barnen skrattade och jublade. Klumpes långa svans, som hade en prydlig tofs i ändan, dinglade nedanför takkanten. Klumpe vågade inte klättra ner. Jublet och skrattet på skolgården bara tilltog. Nu kom de större barnen också.

- Titta en trollunge! Titta en trollunge! skrekde.

Till slut kom skolvaktmästaren med en stege. Han gick upp på taket, stoppade Klumpe i en säck och band ett snöre om. Där fick Klumpe sitta tills skolskjutsen kom och tog honom med tillbaka till Omberg. Fröken hade rådgjort med rektorn i telefon, och de hade kommit överens om det olämpliga i att trollbarn gick i samma skola som människobarn. Det skulle bli alldeles för stora mobbningsproblem.

Det var en riktigt ledsen Klumpe som kom hem till Rödgavel efter sin första och enda dag i skolan. Trollfar tröstade honom med att han skulle få börja i trollskolan på Kinnekulle, när han blev lite äldre, och så fick han en grillad huggorm av trollmor, med mycket senap på.

Trollfar köper bil.

En dag skulle trollfamiljen i Rödgavel fara och hälsa på släkten i Kinnekulle.

- Vi åker båt, sa Trollfar

- Aldrig i livet, sa Trollmor. Jag blir sjösjuk.

- Pappa, sa storasyster som hette Ompa. Pappa, varför har inte vi bil? Alla andra troll har bil.

Jodå, Trollfar ville gärna ha en bil, men han var inte säker på att han kunde köra.

- Jag kan köra, sa storebror som hette Klampe. Det är inget svårt bara man vet var gasen sitter.

- Vi köper en bil, sa Trollmor, som åkte vad som helst bara hon slapp åka båt

Trollfar åkte till stan och köpte en bil. Redan nästa dag stod den på vägen ovanför Rödgavel. Den kostade tusen kronor. Trollfar hade hört att bilar kostar mycket mer. Han trodde sig ha gjort en god affär och betalade kontant. Försäljaren hann visa var handbromsen satt, innan han stoppade pengarna i fickan och försvann. Och så skulle då trollfamiljen åka till Kinnekulle.

- Jag ska sitta i framsätet, sa Ompa.

- Det ska jag göra, sa Klampe.

Det är jag som ska visa pappa hur han ska köra.

- Jag måste sitta i framsätet, sa Trollmor. Jag blir bilsjuk i baksätet.

Trollfar bestämde att Trollmor skulle sitta bredvid honom i framsätet. Trollungarna fick packa in sig där bak.

- Fler än två kan vi inte vara i baksätet, sa Ompa. Klumpe som är minst får sitta i bagaget.

Så hivade man in Klumpe i bagaget och slog igen luckan med en smäll. Klumpe satte igång och tjuta och väsnas därinne så det hördes över hela Omberg. Det berodde inte på att han tyckte att det var mörkt och tråkigt därinne. Nej, han hade haft halva svansen utanför när luckan slog igen. Det gjorde fruktansvärt ont, för svansen är den allra känsligaste delen hos ett troll.

- Nu åker vi, sa Trollfar, och lossade handbromsen. Så bar det iväg nerför backen.

- Du kör i diket, skrek Trollmor.

- Inte så fort, skrek Ompa.

Men det blev inte så farligt med farten. Bilen rullade nerför backen och sedan var det stopp.

- Gasen, skrek Klampe, trampa på gasen. Trollfar trampade allt vad han orkade, men bilen stod stilla.

- Vi skjuter den uppför backen, sa han.
I nästa nedförsbacke rullade bilen själv igen.

- Det går bra det här, sa Trollfar.
Men i nästa uppförsbacke blev det stopp igen.

- Konstig bil det här, sa Trollmor, som inte vill gå uppför när den går så bra i nedförsbackar.

- Trampa på gaspedalen, skrek Klampe.

- Jag hittar ingen gaspedal, sa Trollfar.
Det finns ingen gaspedal. Klampe klev ut och tittade. Nej, det fanns ingen gaspedal. Och vad värre var....

När man lyfte på motorhuven, så fanns det ingen motor heller!

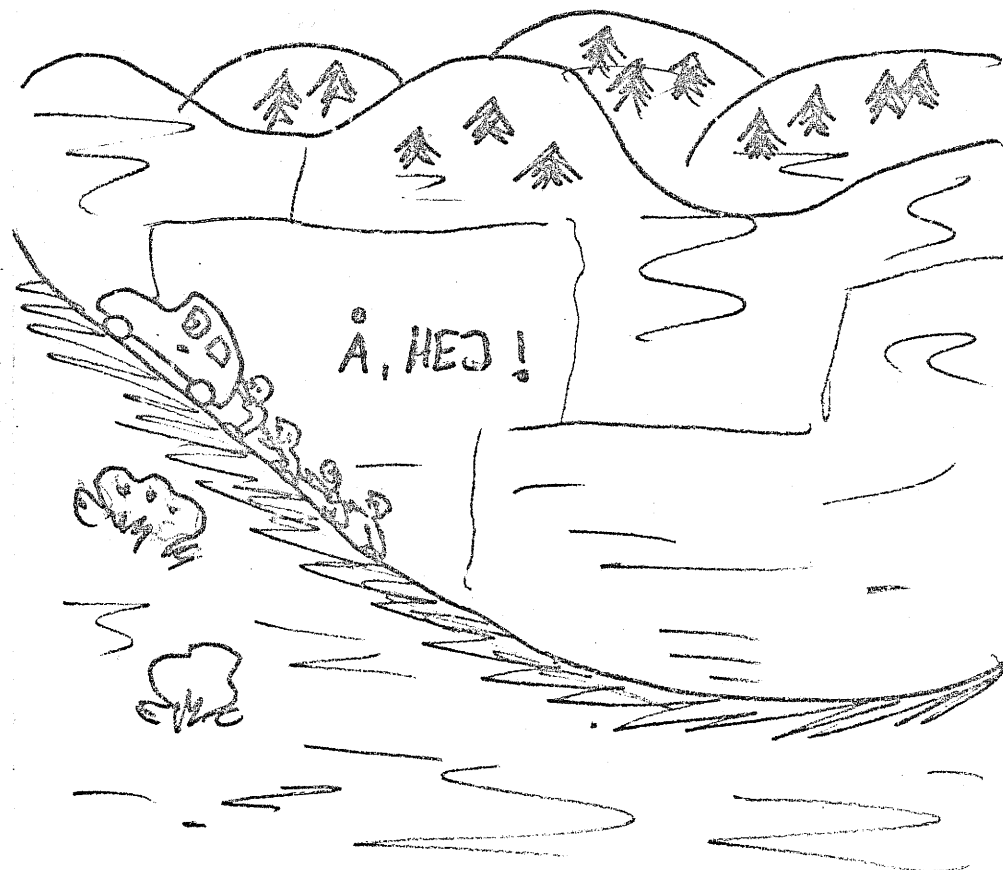
Trollfar hade blivit lurad av bilförsäljraen. Just då kom polisen. De hade blivit lockade dit av Klumpes hiskeliga tjut i kofferten och undrade vad som stod på.

Men allra först ville de se på körkortet. Det hade Trollfar inte något.

- Det blir böter då, sa polisen, kanske fängelse. Man får inte köra bil utan körkort. Han tog upp en anteckningsbok och skrev upp Trollfar.

- Det var en ledsen trollfamilj somlunkade hem till grottan. Inte ens lille Klumpe var glad, trots att han sluppit ur sitt mörka fängelse. Det sved fortfarande i svansen och så var han rysligt arg på storebror,

som slängt igen luckan utan att se att svansen var i kläm.

Ombergstrollen på semester.

- Varför åker vi aldrig på semester, sa Ompa en dag. Alla andra troll åker på semester.

- Vad ska vi åka på, undrade trollfar. Vi som inte har någon bil.

- Vi kan fotvandra, tyckte Ompa, det börjar bli modernt att fotvandra.

- Låt oss gå Vättern runt, föreslog Klampe. Han tänkte börja spela ishockey till vintern och behövde träna upp konditionen.

- Usch, sa lille Klumpe, gå så långt. Det är bättre att stanna här i grottan.

- Det tycker jag också, sa Trollmor. Det blir så besvärligt med matlagningen på en fotvandring.

Men Ompa och Klampe stod på sig och Trollfar hade heller inget emot en tripp runt vättern. Då kunde han hälsa på kusin Klimpus på Hökensås. Och kusin Klimpus bryggde det godaste ölet i hela trollSverige.

Man köpte ett tält, packade ner matsäck, filter och myggolja. Så gav man sig iväg. Var och en hade en packning att bära på. Till och med lille Klumpe hade ett knyte på ryggen.

Redan efter en halvmil hade Klumpe skoskav.

- Jag vill hem, snyftade han.

- Inget gnäll nu, sa Trollfar. Du ska vara glad att du får följa med på en sån här utflykt.

- Jag vill inte vara glad, sa Klumpe. Jag vill inte vara på utflykt. Jag vill vara hemma i grottan och leka.

Klumpe vägrade att gå längre. Trollfar fick ta honom i sin ryggsäck. Där satt han och tjuvade med bara huvudet utanför och gjorde fula grimaser åt Ompa som hittat på det här med fotvandring.

- Klumpe har rätt, sa Trollmor. Jag skulle också vilja vara hemma i grottan.

- Mor ska försöka njuta av naturen, sa Ompa. Titta så blank och blå Vättern ligger. Och där borta har vi Visingsö.

- Vättern är lika blå och lika blank hemma vid Omberg, sa Trollmor. Visingsö ser vi därifrån också.

- Vänta bara vi kommer till Huskvarna, tröstade Trollfar, då ska jag köpa dig en symaskin.

- Vem ska bära den hem, undrade Klampe?

- Där har vi en vacker äng, sa Trollfar. Där slår vi läger. Jag börjar bli trött.

Så satte man upp tältet och kröp in och lade sig. Snart sov alla trollen djupt. När det blivit mörkt kom en elak person smygande. När han fick se det nya fina tältet drog han upp tältpinnarna, vek ihop tältet och tog det med sig. Trollen sov så djupt att de ingenting märkte. Där låg de nu och sov under bar himmel. Som väl var kom det inget regn den natten.

På morgonen när det började ljusna kom kossan Gullros förbi på en morgonpromenad. Hon blev mycket förvånad när hon fick se trollen ligga där på marken i en prydlig hög. Hon hade aldrig sett troll förr och visste inte vad det var för underliga figurer. Trollfars näsa påminde mycket om en rova. Gullros nosade försiktigt på den för att undersöka om den gick att äta. Just då gav Trollfar till ett ljudligt snarkande åtföljt av en vindpust, så Gullros ryggade förskräckt tillbaka.

Då fick hon syn på Klumpe. Han påminde henne om den lilla kalv som människorna tagit ifrån henne. Gullros blev riktigt varm om hjärtat. I all välmening började hon slicka Klumpe i ansiktet med sin stora sträva tunga. Klumpe vred sig oroligt i sömnen.

- Låt bli mor, kved han halvvakn. Låt bli. Du tvättade mig ju i förrgår. Du har ju lovat att inte tvätta mig mer än en gång i veckan.

Gullros blev mycket förtjust i de läten den lilla varelsen gav ifrån sig. De påminde henne om kalvens läten. Hela hennes modersinstinkt vaknade.

- Muu, sa hon och slickade på allt vad hon orkade.

Då vaknade Klumpe. När han fick se det stora djuret med den väldiga tungan hängande utanför munnen gav han till ett hiskeligt tjut.

Det hördes ända till Jönköping, där ryckte brandvären ut och undrade var det brann någonstans.

Nu blev det fart på trollen liksom på Gullros som insåg sitt misstag och traskade hemåt för att trösta sig med en frukost av klöver och timotej. Men trollen blev utan frukost. Den elaka personen hade inte bara nöjt sig med tältet. Han hade tagit matsäcken också.

Det blev en lång och tröttsam väg hem till grottan. Alla var arga, trötta och hungriga. Man grälade på Ompa som övertalat dem till detta äventyr.

- Aldrig mer semester, sa Trollfar, och de andra trollen instämde.

Ompa blir förlovad.

En dag kom trollpojken Bulle från Kinnekulle och hälsade på i Rödgavel. Ompa blev genast förtjust i honom. Han var en så tuff och trevlig trollkille, tyckte hon. Och så hade han en fin motorcykel. När Bulle bjöd Ompa på en åktur, tackade hon genast ja.

- Men först måste jag snygga upp mej lite, sa hon. Bulle hade inget emot att vänta lite. Han tyckte Ompa var en bussig trolltjej och mycket rarare än trollflickorna hemma på Kinnekulle.

Ompa tog på sig sin finaste sidenkjol och så kammade hon tofsen på svansen och satte dit en röd rosett.

- Vad du är vacker, sa Bulle när hon kom.

- Så säger du väl till alla flickor, sa Ompa och rodnade. Ompa satte sig upp bakom Bulle på motorcykeln och så knattrade man iväg.

- Var ska jag göra av svansen? skrek Ompa.

Men Bulle hörde inte. Han ville visa sig på styva linan och gav motorcykeln full gas. Ompa fick fullt upp att göra med att hålla sig fast och glömde av svansen, som släpade efter i smutsen.

Nu hände det sig att hunden Buster var ute och jagade katt just den dagen. Han var mycket

förtjust i katter Buster, i synnerhet sådana katter som hade rosett kring halsen. När Buster fick se Ompas svans med den röda rosetten rusa förbi på vägen med hiskelig fart, trodde han det var en katt.

Han tog genast upp förföljandet. Han var duktig att springa Buster, så duktig att han snart hann upp detta som han todde var en katt. Motorcykeln såg han inte alls, så upptagen var han av att stirra på den röda rosetten. Med ett ilsket morrande högg han tänderna i Ompas svanstofs.

Ett sådant ryck var inte Ompa beredd på. Hon släppte taget och rullade huvudstupa ner i diket. Buster blev både förvånad och rädd när han märkte att han huggit tänderna i en trollsvans istället för i en katt. När Ompa gav till ett hiskeligt vrål satte Buster svansen mellan benen och sprang till skogs. Någon kattjakt brydde han sig inte om mera den dagen.

Men stackars Ompa. Hon fick gå hem. Bulle hade inte alls sett att hon ramlat av. Så han bara fortsatte med full gas.

När Ompa kom hem lade hon sig på sängen och tjurade: Bu, u, u, snyftade hon. Jag vill inte åka med Bulle mer. Jag vill inte se honom mer.

Så det var inte roligt för Bulle när han kom tillbaka framåt kvällen. Han hade åkt Vättern runt och hela tiden trott att Ompa varit med.

- Du ska få min mormors örhängen, tröstade han.

- Bu, u, u, snyftade Ompa. Gå din väg!

- De är av rent guld, sa Bulle.

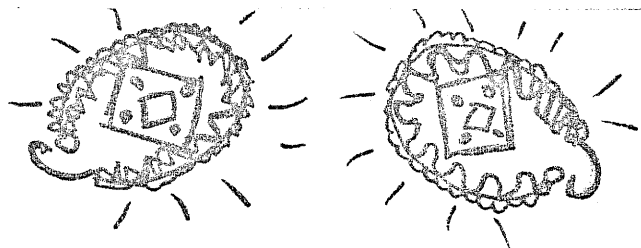
- Bu, u, u, har du dem med dej, sa Ompa?

Bulle tog upp de finaste örhängen av guld som skådats på denna sidan av Vättern och fäste dem i öronen på Ompa. Så var Bulle och Ompa förlovade, för trollen ger inte varandra ringar som människorna, utan örhängen när de förlover sig.

Trollfar och Trollmor blev mycket glada när de hörde att de skulle få Bulle till måg. Han var av förnäm och förmögen trollsläkt och så hade han avlagt trollmästarexamen och ansågs ha en god framtid.

Trollmor dukade genast fram till förlovningsfest och det blev sång och dans och glädje i Rödgavel.

Den enda som var ledsen var hunden Buster. Han låg ute under en gran i skogen och funderade. Måhända om han inte började bli gammal, när han inte kunde skilja en katt från en trolls-vans. Det var kanske bäst han köpte glasögon till nästa gång han skulle ut och jaga.

Klampe ser på T.V.

Faster Skrota, som bor under Persten, hade köpt T.V. Nyheten spred sig som en löpeld bland trollen. Alla måste dit och titta. Alla utom Klampe. Han var inte riktigt sams med faster Skrota. Hon ansåg att Klampe var en rackarpojke, som behövde uppfostras. Hon ansåg det också vara sin plikt att hjälpa till med sina brorsbarns uppfostran. Lille Klumpe tyckte hon om. Han gjorde alltid som faster sa och som belöning fick han godsaker. Men Klampe var som sagt en lymmel som borde uppfostras, och hon hade inte dragit sig för att använda rottingen trots att Klampe var så gott som fullvuxen.

Så man kan förstå Klampe om han inte i onödan besökte Persten.

Men nyfikenheten på T.V:n blev honom övermäktig. Alla talade om de underbara saker som de sett i den lilla lådan.

Faster Skrota tog vänligt emot honom när han kom.

- Visst ska du få se på T.V., sa hon. Det är lärorikt för pojkar. Du behöver se mycket på T.V.

Det där med lärorikt gjorde Klampe misstänksam. Han blev inte heller över sig imponerad av T.V:n. En gubbe som kallades Flinta

för omkring och flaxade innanför ett fönster i en trälåda.

- Hur har den där gubben kommit in i lådan? undrade Klampe.

- Han har kommit flygande i luften ända från Stockholm, sa Skrota. När jag vrider på knappen här så flyger han tillbaka.

Skrota vred på en knapp och det blev mörkt innanför glaset.

- Det där tror jag inte på, sa Klampe. Så dum är jag inte. När faster var ute ett ärende var han genast framme och undersökte lådan. Den där gubben Flint skulle han ha tag på. Det skulle bli kul att ha honom hemma i grottan. Att han fanns inne i lådan var han övertygad om. Komma flygande från Stockholm! Sådana dumheter! Han lyckades bända loss bakstycket på lådan. Där fanns ingen gubbe, bara en massa trålar och manicker. Men någonstans måste gubben finnas. Ha tag på honom skulle han. Med en yxa krossade han glaset på framsidan. Just då kom faster Skrota tillbaka.

- Vad tar du dig till! skrek hon. Slår du sönder min dyrbara T.V. Jag ska minnsann lära dig!

Hon fick tag i rottingen. Klampe var inte sen att ta till benen. Skrota försökte bussa sin hund Buster efter honom, men Buster ville inte. Klampe hade en gång visat Buster en uppstoppad huggorm som han haft i fickan.

Buster var livrädd för huggormar. Han hade en gång blivit biten i tassen av en sådan orm.

Så Skrota fick själv uppta förföljandet.

Det gjorde hon ända till Rödgavel, där Klampe gömmt sig allra längst inne i grottan. Skrota ville genast gå lös på honom med rottingen, men Trollmor ställde sig i vägen.

- Mina barn uppfostrar jag själv, sa hon bestämt.

Det blev en häftig dispyt mellan de båda trollkärningarna. Under tiden kom även hunden Buster luvsande och lade sig ner bakom Skrota. Grälet mellan de båda trollkärningarna blev allt häftigare.

- Jag ska slå honom blå och grön, skrek Skrota.

- Du rör inte min pojke, sa Trollmor.

Hunden Buster hörde likgiltigt på med ett öra. Han var trött efter en kattjakt tidigare på dagen. Snart sträckte han ut sig i hela sin längd och somnade.

Ingen märkte när Klampe smög sig fram och band ihop Busters och Skrotas svansar. När han gjort detta tog han fram sin uppstoppade huggorm. Han höll den framför ögonen på Buster samtidigt som han skrek till i hans öra:

- Vakna Buster!

Och Buster vaknade. Aldrig tidigare hade han blivit så rädd som när han fick se ormen framför ögonen. Den fart han uppnådde på vägen hem

till Persten lär varit nytt världsrekord för hundar. Faster Skrota satte samtidigt världsrekord i baklängesspringning. Men hon hade förstås bra draghjälp. Buster och hon var ju sammanbundna i svansarna. Buster var stor och stark. Skrota hade bara att följa med.

Efter den betan skrev faster Skrota om sitt testamente. Rödgaveltrollen får inte ärva ett öre när hon dör. Hela kvarlåtenskapen ska tillfalla stiftelsen Fattiga Trollbarn.

Klampe spelar fotboll.

Klampe ville gärna bli med i ett fotbollslag. Så när Hästhalmens idrottsförening behövde en ny högerinner anmälde sig Klampe genast. Det bestämdes att han skulle provspela i en match mot Ödeshög. Klampe ställde redan från början till oreda hos motståndarna. Eftersom han var nästan rund och inte mycket större än bollen tog spelarna fel ideligen. Lika många sprang efter Klampe som efter bollen.

- Mera mål! skrek publiken.

Det tyckte Klampe lät mycket förståndigt. Han hade inte hunnit äta frukost innan han gick hemifrån. Han var hungrig som en varg och skulle inte haft något emot ett mål. Men hur han tittade kunde han inte se något som gick att äta. Inte ens den minsta lilla daggmusk stack upp huvudet ur gräset.

Rätt som det var rullade bollen in mellan de vita stolparna och hamnade i ett stort nät som hängde där innanför.

- Bravo mål! ropade publiken och man var vild av glädje.

Tänk att man kunde bli så glad för att bollen rullade in mellan de där stolparna. Klampe ville så gärna att det skulle bli glädje en gång till. Han tog bollen med båda händerna och sprang in mellan stolparna med den.

Men det blev inga glädjetjut som Klampe trott. Istället buade man och sa fula ord.

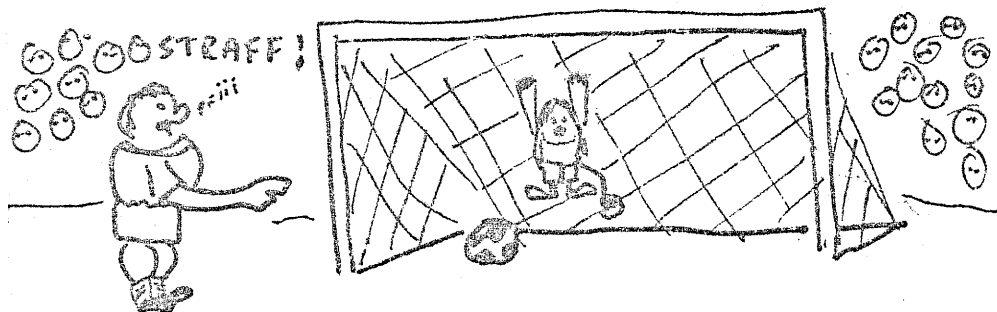
- Straff, sa domaren och pekade på en punkt en bit från målet. Klampe visste inte vad som menades med straff men tog för givet att det var han som skulle straffas och gick och ställde sig där domaren pekade. Då kom det en stor och kraftig spelare och sparkade till Klampe så han for som en kanonkula in i nätmaskorna.

Domaren blåste för mål och det blev jubel igen. Men så upptäckte man att det var Klampe som låg i nätmaskorna och inte bollen.

Det blev en livlig diskussion. Man visste inte om det skulle räknas för mål eller ej.

Under tiden sparkade sig Klampe loss ur nätet, varpå han omedelbart lämnade fotbollsplanen.

Han ska försöka med ishockey istället. Det är mindre risk där att man tar fel på spelarna och bollen, tror han.

Trollmor berättar en saga.

- Mor, berätta en saga för mig, bad Klumpe en dag när det regnade och han inte kunde vara ute och leka.

- Då måste jag köpa en sagobok, sa Trollmor.

- Nej, inga sådana sagor som står i böcker, sa Klumpe. Berätta en riktig saga. Något som har hänt.

- Om jag skulle berätta om jättarna då, sa Trollmor.

- Ja, om jättarna. Det låter kul, sa Klumpe

- Det var en gång, så berättade Trollmor.

Det var en gång för länge sedan, flera tusen år sedan, när jag var ung trollflicka. Då bodde det en jättedrottning på berget som hette Omma. Ja, det är efter henne som Omberg har fått sitt namn. Hon bodde uppe på Hjässan i ett vackert slott med salar av guld.

En dag kom det en jätteprins ridande över Vätterns is för att fria till Omma.

- Red han på en jättehäst, undrade Klumpe.

- Det klart att en jätteprins rider på en jättehäst, sa Trollmor.

Titta på det runda märket i bergväggen här utanför. Det är minst tio meter i omkrets. Det är märket efter hästens hov. När jätten skulle rida uppför berget orkade hästen inte riktigt. Han slog hoven i bergväggen och tumlade med

sin ryttare ned för det höga stupet. Isen brast under tyngden och såväl hästen som jätteprinsen drunknade i Vättern, men uppe på berget satt drottningen och grät. Hon hade så gärna velat gifta sig med den ståtliga prinsen. Ja, hon blev så ledsen att hon lät sänka ned både sig själv och slottet i bergets djup.

Därinne sitter hon än idag och gråter. Det där vattnet som rinner ur berget inne i Rödgavels grotta är tårevatten. Det är drottning Ommas tårar.

- Så synd om drottningen, tyckte Klumpe.

- Åja, sa Trollmor. Jättarna var inte alltid så roliga att ha till grannar. Det ställe till mycket ofog.

- Varför finns det inga jättar nu längre? undrade Klumpe.

- De flyttade härifrån när de kristna kyrkorna byggdes, sa Trollmor. Jättarna tål inte att höra klangen från kyrkblockorna.

- Får de ont i huvudet då? undrade Klumpe.

- Antagligen, sa Trollmor. Heda kyrka var de så arga på när den byggdes. De stod på västgötasidan och slungade stora stenblock över sjön. Men de träffade aldrig kyrkan. Ett av stenblocken föll ner uppe på Omberg. Den kallas nu Persten efter den jätten som kastade

den.

- Är det den stenen som faster Skrota bor under? sa Klumpe.

- Den stenen är det, sa Trollmor. Du må tro att det måste varit en stor jätte som orkat kasta den rakt över Vättern.

- Så'n tur att jättarna har flyttat, sa Klumpe för nu skiner solen och jag ska ut och leva. Men det hade jag aldrig vågat om det stått en i Västergötland och kastat sten. Men det är synd om drottning Omma i alla fall, som ska sitta där inne i berget och gråta.

Klampe söker jobb.

- Jag vill ha ett jobb, sa Klampe en dag. Jag vill tjäna pengar så jag kan köpa en motorcykel.

- Du kan bli skräpplockare åt domänverket, sa Trollfar. Fråga kronjägare Per-Emil. Han behöver någon som plockar upp kolapapper och ölburkar.

- Det är ingen framtid med att vara skräpplockare, sa Trollmor. Inte ger det någon status heller, och dåligt betalt.

- Vad är status för någonting, frågade Klampe?

-Det betyder att det inte är fint nog, sa Trollfar. Som om det inte skulle vara ett hederligt arbete att hålla rent i naturen?

- Klampe ska bli turistvärd, sa Trollmor. Ödeshögs turistnämnd söker en turistvärd till Naturum i Stocklycke. Det blir ett bra jobb för Klampe. Nära till jobbet blir det också.

Det blev som Trollmor ville. Klampe sökte jobbet som turistvärd på Naturum och blev kallad inför Ödeshögs turistnämnd. Klampe var så nervös att han var alldeles torr i halsen, när han begav sig upp till Stocklycke där turistnämnden hade sitt sammanträde.

Ordföranden, som hette Paul, frågade Klampe

hur många språk han kunde?

Klampe var så torr i halsen att det enda han fick fram var ett, mup!...

En av tanterna, som hette Marja, kunde alla oregelbundna verb på såväl tyska, franska och engelska. Hon sade sig aldrig ha hört ordet förr.

En annan av tanterna, som hette Margareta, hade varit i Turkiet och trodde att det var turkiska.

Något ytterligare ljud fick man inte ur Klampe hur man än försökte.

Ordföranden sa då, att en turistvärd som inte kunde ge prov på språkkunskaper, det kunde man inte anställa. Det var nödvändigt att åtminstone kunna engelska.

Tant Margareta kom då på en lysande idé. Kunde man inte anställa Klampe och visa honom för turisterna. De flesta har aldrig sett ett levande troll. Klampe skulle bli en turistattraktion som skulle dra folk till Omberg långväga ifrån.

Turistnämnden tyckte detta var en bra idé. Klampe blev anställd. Det enda han skulle göra var att sitta i Naturum varje dag mellan kl. 11.00-18.00 och se glad ut och låta turisterna titta så mycket de ville. För detta skulle han få 18 kr. i timman och en dag i veckan ledig.

Klampe började jobba redan på måndagen. Den anställde turistvärden, som hette Roger,

placerade Klampe på en stol alldeles under det uppstoppade lodjuret. Det såg otäckt ut tyckte Klampe och sneglade på de vassa tänderna. Men Roger sa att det var alldeles ofarligt. Det hade inte bitit någonsedan 1887.

De första besökarna var en skolklass från Emmaboda. Roger guidade dem bland sevärdigheterna på Naturum. När man kom till Klampe och Roger förklarade att här hade man ett livs levande troll från Rödgavel, var det först ingen som ville tro honom.

- Troll det finns ju inte längre, sa en pojke.

- Så ful han är, sa en flicka.

Klampe blev arg över att bli kallad ful och gjorde en grimas.

- Titta på svansen, skrek någon.

Då var det klippt, alla ville känna på och dra i svansen.

Klampe for upp från stolen och rusade runt i lokalen med alla barnen efter sig. De tävlade med varandra om att rycka flest hårstrå ur stackars Klumpes svans.

Till slut lyckades han smita ut genom dörren och in i vandrарhemmet där Majalisa Hedeving står för värdskapet. Hon tyckte synd om Klampe och jagade bort barnen, klappade honom tröstande på huvudet och gav honom en smörgåd med mesost på.

När nästa skolklass kom blev det livadant. Den här gången klättrade han upp i ett träd för att slydda sig. Där stt han länge och tjurade.

Just som han skulle klättra ner kom det en stockholmsfamilj och slog läger nedanför trädet. De dukade upp sin frukost i gröngräset. Det största barnet kunde inte låta bli att klättra i trädet.

När han då tittade uppåt fick han se Klampe och trodde först inte sin ögon, så gav han till ett galltjut:

- Titta ett troll i trädet. Pappa det sitter ett troll i trädet!

Hela familjen tittade tvivlande.

Ja sannerligen, satt det inte ett troll och glodde på dem

- Honom måste vi fånga och ta med hem till Stockholm som sommarminne, sa mamman

- Ingen av våra bekanta har ett troll. Vad de ska bli avundsjuka. Det blir annat det än undulater och papegojor.

- Kom ner, sa pappan, kom ner ska du få en smörgås.

Men Klampe klättrade inte ner, något sommarminne ville han inte bli.

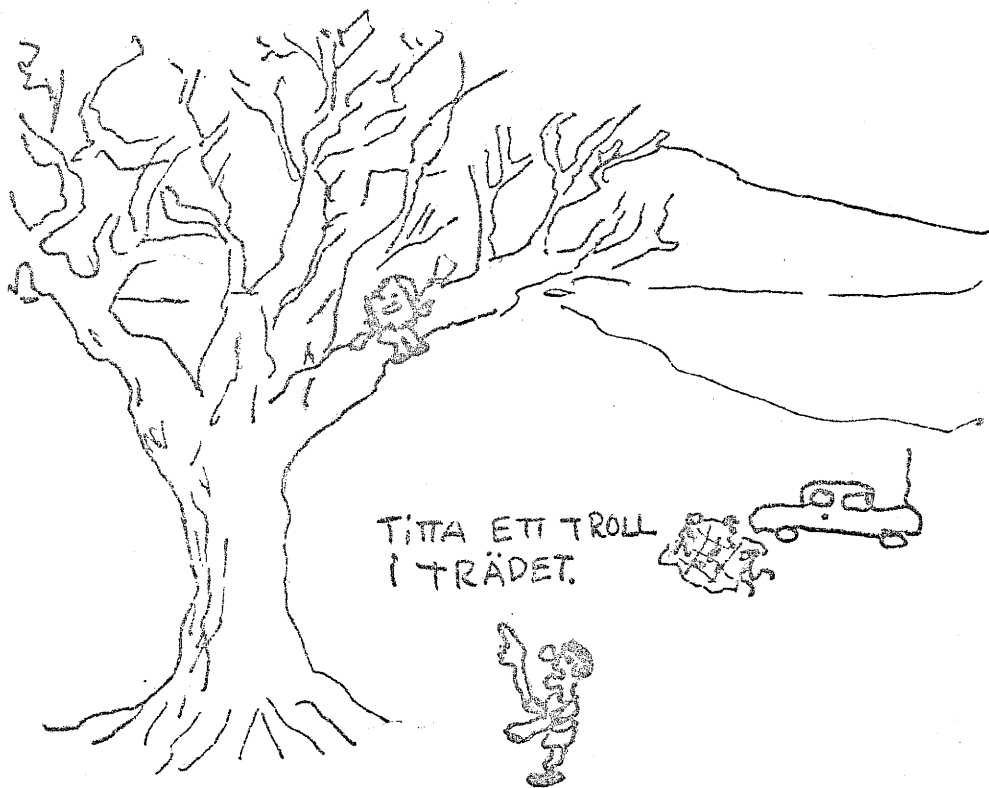
- Jag ska nog få ner dig, sa pappan, tog tag i trädet och skakade det så mycket han orkade.

Klampe blev så omskakad att han genast släppte taget och drådde ner mitt i spenaten, som fa-

miljen dukat fram till frukost. Spenaten yrde åt alla håll, och innan mamman och pappan hade fått spenaten ur ögonen så att de kunde se igen, hade Klampe försvunnit.

Han var på väg hem till grottan i full fart, fast besluten om att det här var hans första och enda dag i turistbranchen.

- Du får gå till arbetsförmedlingen; sa Trollfar. Du ska ha ett riktigt jobb där du får arbeta med dina händer...

Så gick Klampe till arbetsförmedlingen. Där frågade man vad han hade för yrkesutbildning. Det hade inte Klampe någon.

- Det blir att börja som elev då, sa man. Det blir inte så mycket betalt första tiden. Vad sägs om sotaryrket? Vi har just en sotarmästare som söker en lärling.

Det lät inte så dumt, tyckte Klampe. Att stå på taken och sjunga sotarvisor, det var käckt. Så var det ju ett arbete ute i det fria.

- Jag blir sotarelev, bestämde sig Klampe.

- Då kan du börja meddetsamma, sa arbetsförmedlaren.

Sotaremästaren visade sig vara en stor gubbe med svart skägg som hette Karlsson. Han kallades Karlsson på taket. Det var inte bara skägget som var svart, hela gubben var så svart som han någonsin kunde bli och ingen hade någonsin sett honom annorlunda. Bara tänderna lyste vita när han skrattade.

- Jaså, du ska bli sotarelev, brummade han. Jaha, du ser inte så dum ut. Du har förutsättningar för yrket. Följ med upp på taket så börjar vi.

Klampe undrade vad som skulle bli hans uppgift där uppe på taket. Han behövde inte undra länge. Karlsson grep honom i svansen

och hyvade ner honom i skorstenen. Han använde Klampe som visla och körde upp och ner med honom. Klampe passade precis och rev ner massor med sot. Sotmästaren var mycket nöjd.

- Du är den bästa sotarelev jag haft, sa han.

Men Klampe varken hörde eller såg. Han var alldeles full med sot överallt.

Klampe åkte upp och ner i 11 skorstenspipor den dagen. Sotmästaren stod uppe på taket och sjöng visor och hyvade upp och ner.

Lång och bra svans hade Klampe. En gång var han så långt nere att han kunde känna oset av nygräddade pannkakor nere i köket.

I den tolfte skorstenen hände ett missöde. Det var så att skatan Viktor hade funnit det lämpligt att bygga sitt bo där nere. Därför blev det lite för trångt när Klampe kom ner.

Han fastnade och hur än Karlsson drog och ryckte i svansen så fick han inte upp honom. Det var en obehaglig situation för Klampe. Till råga på allt hackade skatan Viktor honom i huvudet hela tiden. Han hade ungar i boet som han var rädd om, därför gillade han inte Klampes närvaro.

- Vi får skicka efter brandkåren, sa sotarmästaren.

Brandkåren kom, men de kunde inte heller få loss Klampe.

- Då får vi riva skorstenen, sa sotarmästaren.

Jag måste ha loss min sotarelev. Den bästa elev jag någonsin haft.

- Riva skorstenen går inte utan lov av Kungliga byggnadsstyrelsen, sa brandkåren.

- Då går jag dit och ber om lov, sa sotarmästaren.

- Det måste ske skriftligen, sa brandkåren.

Så Klampe kom inte loss den dagen. Att få skriftligt tillstånd tar tid.

Till råga på allt hade chefen för Kungliga byggnadsstyrelsen åkt på semester till Kanarieöarna. Ingen vet riktigt när han kommer tillbaka.

Så Klampe sitter i skorstenen och väntar. Sotarmästaren går upp ibland och frågar hur han mår. Klampe svarar att han mår bra. Han har börjat att vänja sig. Som tur är har han blivit vän med skatorna. De till och med ger honom en och annan daggmusk, så han inte svälter ihjäl. Fryser gör han inte heller, man eldar duktigt i spisen under och det härliga stekoset tränger upp med värmen och röken.

Så det går ingen nöd på Klampe. Men det klart att han längtar hem till Rödgavel, till mor och far och lille Klumpe.

Han har lovat sig själv, att kommer han bara hem igen, ska han aldrig mer vara elak och aldrig göra några rackartyg.

Trollfar blir jultomte.

Som alla vet bor det inte bara troll i Omberg. Där bor också jultomtarna. De bor i ett slott med elva rum, som därför kallas Elvarum. Det lönar sig inte att leta efter huset. Ingen människa har någonsin funnit det. För ett troll däremot är det inga svårigheter att hitta det.

Trollfar var god vän med gammaltomten och besökte honom ofta i slottet Elvarum. Ibland, när tomtarna hade bråttom, brukade Trollfar hjälpa dem att göra julklappar.

Delade ut julklapparna gjorde alltid tomtarna själva. Men så en jul blev en av småtomtarna sjuk. Gammaltomten visste ingen råd. Det var så mycket julklappar som skulle delas ut, för alla barnen hade varit snälla det året.

- Du får bli tomte, sa han till Trollfar.

- Bevare mig väl, sa Trollfar. Ett troll som tomte. Det går inte, barnen blir rädda.

- Vi klär ut dig, sa gammaltomten. Ingen ska se att du är ett troll.

Trollfar styrdes ut med luva, tomteskägg och tröja. Svansen gömdes väl i ett par röda tomtebyxor.

- Du får Vadstena på din lott, sa gammaltomten. Det är bara att följa efter och gå in i varje hus. Alla barn har varit snälla i Vadstena.

Så åkte Trollfar till Vadstena. Han började i ett hus vid Storgatan.

- Finns det några snälla barn, sa han?

- Jaa, det finns det, lät det från fyra små förväntansfulla ungar.

- Jag är Ombergstomten som är här med klapparna, sa Trollfar.

- Det finns inga riktiga tomtar, sa det största barnet.

-- Det är morbror Edvin som har klätt ut sig, sa den näst största.

- Visst finns det riktiga tomtar, sa barnens far. Morbror Edvin är mycket större än den här tomten. Förresten är morbror Edvin i Stockholm.

- Välkommen jultomten! Det var roligt att självaste Ombergstomten har hittat hit.

När Trollfar delat ut klapparna blev han bjuden på risgrynsgröt. Det var det godaste han någonsin ätit, så han satte i sig tre stora tallrikar.

I nästa hus blev barnen också glada när de fick se jultomten, trots att inte de heller trodde på honom.

Trollfar blev även där bjuden på risgrynsgröt och åt tre tallrikar där också.

När han avverkat Storgatan hade han ätit sextio tallrikar gröt.

Nästa gata, som var Strågatan, hade många hus. Trollfar glädde sig åt att det nog skulle bli sextio tallrikar till. Men vad var det för underliga knip i magen? Trollfar hade aldrig varit sjuk. Han visste inte vad magont var för något, därför blev han fullständigt överrumplad. Han blev liggande på gatan och bara stönade.

Där fann honom så småningom en polis.

- Jaså, en berusad jultomte, sa polisen. Nå, det är inte första gången sådant händer. Till finkan skulle ni. Men det är ju julafton. Säg mig var ni bor så ska jag skjutsa hem er.

- I Omberg, kved Trollfar. Men jag har mer klappar jag måste dela ut.

- Ingen mer utdelning i dag, sa polisen. Ni har fått nog.

Så kom Trollfar hem till Omberg på ett sätt som han knappast tänkt sig. Gammaltomten blev både förgrymmad och ledsen. Han fick skicka ut en tomte på övertid till Vadstena.

Där hade barnen gått till sängs med rödgråtna ögon. Nu kom tomtens mitt i natten och hade ett fasligt arbete med att väcka upp

alla barn som blivit utan julklapp. Men visst blev de glada över att tomtens kom till slut. Mycket sova blev det inte för Vadstenabarnen och deras föräldrar den julnatten.

Så går det när ett troll klär ut sig till jultomte. Det är ett jobb som måste skötas av riktiga tomtar, och de enda riktiga tomtarna är de som bor i slottet Elvarum på Omberg.

